

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสแห่งการปรับเปลี่ยนครั้งสำคัญของไทยในยุคแห่งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียนโดยตรง โดยให้โรงเรียนดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยตนเอง มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลาง หรือจากเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนในแบบเบ็ดเสร็จ มีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงินการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษา เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ให้ก้าวทันสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นั่นคือ กระแสของการปฏิรูปการศึกษา (Educational reform) นั่นเอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการปรับรื้อระบบบริหารจัดการด้านการศึกษาครั้งสำคัญของสังคมไทย เป็นยุทธศาสตร์ทางภูมิปัญญาเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของระบบการศึกษาของชาติ ให้ผ่านพ้นวิกฤตทางสังคมที่หลากหลายและรุนแรง สามารถพัฒนาการศึกษาให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาที่ทับถมมานานจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารและวิธีการใหม่ ๆ จึงจะแก้ไขได้สำเร็จ (สุรศักดิ์ ปาเฮ. 2545:22)

จากการศึกษาวิเคราะห์ของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 8-9) เกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมา จะพบปัญหาสำคัญ 6 ประการ สรุปได้ดังนี้ ประการที่ 1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษา มีการบริหารแบบรวบอำนาจไว้ส่วนกลางมากเกินไป มีองค์กรที่มีภารกิจการทำงานที่ซ้ำซ้อน เกิดความล่าช้าในทางปฏิบัติ ขาดความเป็นเอกภาพ ขาดการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู ท้องถิ่นและชุมชน ประการที่ 2 ปัญหาด้านครู ไม่มีคนเก่งเข้ามาประกอบอาชีพครู ไม่ได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประการที่ 3 ปัญหาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรระดับต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชุมชน และก้าวไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางบริบทของสังคม ประการที่ 4 ปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา มีระบบการจัดสรรงบประมาณที่ด้อยประสิทธิภาพ แม้ว่าจะได้รับงบประมาณจัดสรรมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านก็ตาม ประการที่ 5 ปัญหาด้านสื่อและเทคโนโลยี

ปัจจุบันแม้จะมีเทคโนโลยีต่าง ๆ พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว แต่สื่อต่าง ๆ กลับมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่น้อยมากและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอและ ประการที่ 6 ปัญหาด้านระบบตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพที่ผ่านมาเป็นเพียงการประเมินตามนโยบาย ขาดการนิเทศให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดการพัฒนาในการดำเนินงาน (อรนุช อยู่ทิม. 2546: 9)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น กระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาของการบริหารโรงเรียน เป็นการบริหารซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระบวนการจัดการศึกษา มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาตามมาตรา 9 (6) นั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่ยังเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ สำหรับการบริหารแผนใหม่ในโรงเรียนของไทย โดยเฉพาะในการบริหารสถานศึกษาในระดับที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแต่เดิมมีระบบบริหารที่เน้นรูปแบบการบริหารแบบรวมอำนาจจากส่วนกลางค่อนข้างมาก ปัญหาด้านหลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ กระจายอำนาจการบริหารทางการศึกษาและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยประกาศใช้หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ การศึกษาการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินการให้บรรลุตามหลักการดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หลักในการสร้างกลไก และเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความเข้มแข็ง สร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2552 การจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่ต้องการให้สามารถบริหารงานต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัว และเสร็จสิ้นในองค์กรของตนเองได้มากที่สุด การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามีลักษณะเป็นการบริหารที่ให้สถานศึกษา/โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะการปฏิรูปการจัดการศึกษาซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา โดยมีบทบาทภารกิจของศูนย์ประกอบด้วย การวางแผนการบริหารงานแบบสมัยใหม่ เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. 2552:3) ซึ่งจากผลการดำเนินงานในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีความก้าวหน้าตามแผนยุทธศาสตร์ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานด้านการบริหาร โดยมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร หลักการการให้ทุกคนมีส่วนร่วม (Total involvement) พบว่า ข้าราชการครู ยังไม่ทราบถึงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตนเองมากนัก ต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนวิธีการที่เคยเน้นประສ์บภกรณั ทักษะ ความไว้วางใจ การสั่งการมาเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามสภาพจริง การกำกับติดตามผลการดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงผลของการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษา ว่าเป็นเช่นใด

ศูนย์เครือข่ายภกรณั เป็นหน่วยงานสถานศึกษาแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เรียกว่า ศูนย์เครือข่ายภกรณั มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนประสานงานและจัดการศึกษาโดยคณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งจากผู้บริหาร โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายภกรณั ตั้งอยู่ที่โรงเรียนชุมชนภกรณั อำเภอภกรณั จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยโรงเรียนในเครือข่าย 13 โรงเรียน ผู้บริหารและข้าราชการครู รวมทั้งสิ้น จำนวน 219 คน สิ่งที่พบเห็นโดยทั่วไป คือ เรื่องที่ได้รับมอบอำนาจในการตัดสินใจไม่ใช่เรื่องที่ต้องการ เช่น ครูต้องการมีอำนาจตัดสินใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน แต่บางเขตการศึกษา ก็ไม่ได้มอบอำนาจให้โรงเรียนดำเนินการเรื่องนี้อย่างแท้จริง ความขัดแย้งดังกล่าวมักเกิดขึ้นในกลุ่มครู ซึ่งโดยปกติจะให้ความสนใจเรื่องการจัดการเรียนการสอนมากกว่าเรื่องอื่นๆ ดังนั้นหากมีประเด็นปัญหาที่ไม่ตรงกับ ความสนใจของตนเอง ครูก็มักผลัภกรณั ในการตัดสินใจกลับไปให้ผู้บริหาร โรงเรียนเช่นเคย และปัญหาที่พบด้านการบริหารจัดการศึกษา มีการบริหารแบบรวบอำนาจ มีการภกรณัการทำงานที่ซ้ำซ้อน เกิดความล่าช้าในทางปฏิบัติงาน ขาดความเป็นเอกภพ ขาดการมีส่วนร่วมของข้าราชการครู ท้องถิ่นและชุมชน ผู้บริหารส่วนมากมีอายุเฉลี่ย 55 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่ขาดความกระตือรือร้นเงินเดือนค่อนข้างสูง ฐานะครอบครัวมั่นคง ตลอดจนเป็นคนในพื้นที่ การบริหารโดยใช้อำนาจหรือพระเดชในการสั่งการ ไม่เหมาะสมในยุคโลกาภวัตัน จากการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ (วิทยาเทพยา. 2524) พบว่าการใช้อำนาจไม่เป็นผลดีเสมอไปต่อการบริหารงาน และอำนาจเงินก็ไม่อาจซื้อความร่วมมือร่วมใจ และความจงรักภักดีจากเพื่อนร่วมงานได้ การปรับเงินเดือน และเพิ่มงานประจำตำแหน่งให้มากขึ้น ก็ไม่อาจป้องกันปัญหาเพื่อนร่วมงานลาออกได้ ดังนั้นผู้บริหารที่

ปรารถนาความสำเร็จในการบริหารงาน จึงจำเป็นต้องใช้ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง เพราะว่าทักษะมนุษยสัมพันธ์ จะเป็นสิ่งสร้างน้ำใจในการทำงาน ผู้บริหารควรใช้ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานสำคัญ ๆ รวมทั้งงานวางแผนและงานที่เกิดความเปลี่ยนแปลงของหน่วยงาน เพื่อให้เพื่อนร่วมงานเกิดความรูสึกว่า เขาได้รับเกียรติและการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานจึงพร้อมจะเสียสละและยินดีอุทิศตนเพื่อพัฒนาหน่วยงาน ผู้บริหารควรดำเนินการสั่งการ เกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ด้วยความไม่ล่าช้า

จากสภาพการดำเนินงานของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึง การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ซึ่งผลของการศึกษาสามารถนำมาพัฒนาการดำเนินงานการใช้ระบบการบริหารการศึกษา รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ความสามารถของข้าราชการครูให้สอดคล้องกับกระบวนการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนบริหาร โรงเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดประสิทธิผล โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือคุณภาพของผู้เรียนในศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครู ศูนย์เครือข่าย กระทบวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน จำนวน 219 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระทบวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ตามแนวทางทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายกระทบวนจำนวน 13 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนชุมชนกระทบวน 2) โรงเรียนบ้านหนองโก 3) โรงเรียนบ้านคำไฮผักแว่น 4) โรงเรียนบ้านห้วยเชือก 5) โรงเรียนบ้านบะแต้ 6) โรงเรียนศรีสมบุญวิทยา 7) โรงเรียนชุมชนน้ำอ้อม 8) โรงเรียนบ้านหนองซา 9) โรงเรียนบ้านหนองกงใหญ่ 10) โรงเรียนบ้านหนองโอง 11) โรงเรียนบ้านผักหนาม 12) โรงเรียนบ้านเวียงแก้ว 13) โรงเรียนบ้านวังโพน

4. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาในครั้งนี้ ระหว่างเดือน สิงหาคม - เดือนตุลาคม 2553

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระทบวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ตามทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดคานิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการศึกษา ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาของการบริหาร โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เกิดความผูกพันต่อสมาชิกและต่อองค์กร ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในที่สุด

การบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินและแก้ไขปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ของข้าราชการครูศูนย์เครือข่ายกระบวน

การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมทุกอย่างที่สถานศึกษาจัดขึ้น ซึ่งมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับมวลประสบการณ์ที่ดี ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนจนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มุ่งความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ควบคุมค่าใช้จ่ายงบประมาณ และทรัพยากรของสถานศึกษาด้วยความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากการให้บริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาจนส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

การมีส่วนร่วมด้านบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจ การสั่งการ และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ส่งเสริมการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลทำให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

การมีส่วนร่วมด้านบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารทั่วไปที่เป็นงานเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล

ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา มุ่งให้สถานศึกษา พัฒนาการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส รับผิดชอบตรวจสอบได้ ครุและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้าราชการครู หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายกระนวน อำเภอ กระนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้แก่ผู้บริหาร และครูผู้สอน

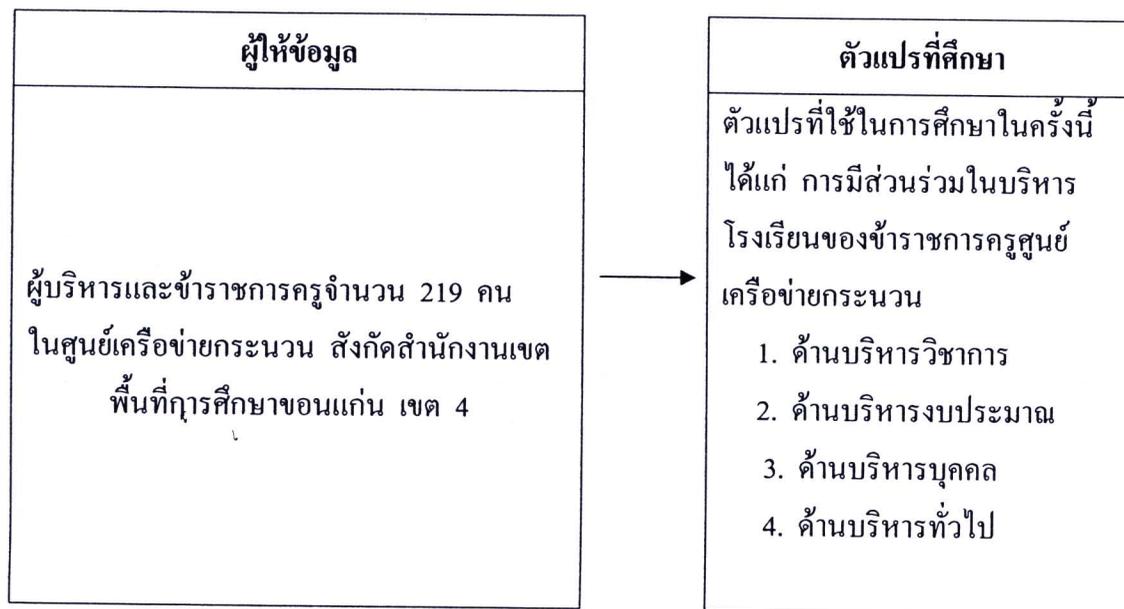
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานราชการ ที่จัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน ในศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย อำเภอน้ำพอง อำเภอ กระนวน อำเภอเขาสมบวง อำเภออุบลรัตน์ และอำเภอชำสูง

ศูนย์เครือข่ายกระนวน หมายถึง หน่วยงานราชการที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติการ แบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ในอำเภอกระนวน จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนชุมชน กระนวน 2) โรงเรียนบ้านหนองโก 3) โรงเรียนบ้านคำไฮผักแว่น 4) โรงเรียนบ้านห้วยเชือก 5) โรงเรียนบ้านบะแต่ 6) โรงเรียนศรีสมบูรณวิทยา 7) โรงเรียนชุมชนน้ำอ้อม 8) โรงเรียนบ้านหนองชา 9) โรงเรียนบ้านหนองกงใหญ่ 10) โรงเรียนบ้านหนองโอง 11) โรงเรียนบ้านผักหนาม 12) โรงเรียน บ้านเวียงแก้ว 13) โรงเรียนบ้านวังโพน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ ข้าราชการครู ศูนย์เครือข่ายกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ กำหนดกรอบแนวคิดใช้คู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูในศูนย์เครือข่ายกระนวน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 17-18) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรต่าง ๆ ดังแผนภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา